

به نام خدا

نقد و بررسی اشعار و نوستالژی
در اندیشه های سلمان هراتی

مؤلفین

رضا عبادی جامخانه

محمد فرهادی

۱۳۹۳

سرشناسه	: عبادی جامخانه، رضا، ۱۳۵۳ -
عنوان و نام پدیدآور	: نقد و بررسی اشعار و نوستالوژی در اندیشه‌های سلمان هراتی / مولفین رضا عبادی جامخانه، محمد فرهادی.
مشخصات نشر	: تهران : رضا عبادی جامخانه، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۸۶ص: مصور.
شابک	: 978-600-04-0066-8
سببیت فهرست نویسی	: فیا
پادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: هراتی، سلمان، ۱۳۳۸ - ۱۳۶۵ -- نقد و تفسیر
موضوع	: شعر فارسی -- قرن ۱۴ -- تاریخ و نقد
شناسه	: فرهادی، محمد، ۱۳۴۲ -
رده بندی کتبی	: ۱۳۹۲ ۸۶۳۳۳/۸۳۱۳PIR
رده بندی دیویدی	: ۱/۶۳۰۹فا
شماره کتابشناسی	: ۳۲۷۹۳۲۱

نام کتاب : نقد و بررسی اشعار و نوستالوژی در اندیشه‌های سلمان هراتی

مولفین : رضا عبادی جامخانه، محمد فرهادی

ناشر: مولف

لیتوگرافی و چاپ : گلستان

نوبت چاپ : اول - 1393

تیراژ : 1000 نسخه

شابک : 978-600-04-0066-8

قیمت : 5000 تومان

فهرست مطالب

صفحه	عناوین
۷	مقدمه
۹	زیبایی سلمان هراتی
۱۶	آرژنه شعر هراتی
۲۱	نوستالژی (مفاهیم نظری و پیشینه تحقیق)
۲۳	رابطه نوستالژی و ادبیات
۲۶	تقسیم‌بندی نوستالژی
۲۸	مهم‌ترین مبانی پدیدارشناسی نوستالژی
۳۳	بررسی سبک شناختی نوستالژی هراتی
۳۴	تحلیل سبک شناختی شعر «من می‌میرم» سلمان هراتی
۴۲	شعر "غنچه ی نرگس"
۴۳	تحلیل سبک شناختی شعر "غنچه ی نرگس"
۵۳	سلمان هراتی و نوستالوژی انتظار
۶۰	بررسی محتوایی شعر غنچه نرگس
۶۴	نمود نوستالژی آینده‌گرا و انتظار در اشعار سلمان هراتی
۷۳	نتیجه‌گیری
۷۷	پیشنادهایی در زمینه تقویت فرهنگ انتظار
۸۰	منابع و مآخذ

مقدمه

توجه به مسائل اجتماعی و بازتاب آن در شعر آن دوره، سخن تازه‌ای نیست. ادبیات کلاسیک ما، سرشار از نمونه‌های درخشانی است که بیانکننده تعهدات اجتماعی شاعر نسبت به مسائل جامعه و سیاست بر آن دوره است. اشعار مسعود سعد سلمان، ناصر خسرو، استاد توس، حافظ و عبید زکانی، نمونه بارز آن است. در ادبیات معاصر به دلیل تغییر و تحولات اجتماعی و سیاسی در ایران، شاعران با طرح مسائل اجتماعی جامعه، طرحی نو در انداختند و به سخن آمدند. جایی که نیما در باب انسان آرمانی‌اش و زمان آمدن او، چنین سخن می‌دهد: «وقت است نعره‌ای به لب آخر زمان کشد/ نیلی در این صحیفه بر این مردمان کشد/ سیلی که ریخت خانه مردم رهم چنین/ اکنون سوی فرازگهی مردمان کشد/ برکنده دارد این بنیان سُست را/ بردارد از زمین هر نادرست را» (حقوقی، ۱۳۷۸: ۱۷۶). در جایی دیگر، انسان آرمانیش را چنین توصیف می‌کند: «او شاعر از روز ظفرمندی ست/ با نهای تنگنای زندگانی دست دارد/ از عروق زخم‌های غبارآلوده ره تصویر بگرفته/ از درون استغاثه‌های رنجوران/ در شبانگاه سحر دل‌تنگ می‌آید...» (یوشیج، ۱۳۷۵: ۶۰۶).

اوج نوستالژی اجتماعی در اشعار ادبیات معاصر در پسین روزگاری، نطفه بست که نیما، پرچمدار آن است. اشعار شاعران، تبلور فریاد کسانی بود که با کوچکی پیوند نداشتند و بزرگی دوباره کوچک‌شدگان را

نیز باور نمی‌کردند؛ تبلور فریاد کسانی که عقربه‌های آرزوهایشان با چنین جهانی همخوانی نشان نمی‌داد. بر اساس نوستالژی اجتماعی، شاعر موقعیت اجتماعی خاصی که به آن توجه دارد، می‌پردازد و اوضاع سیاسی - اجتماعی زمانه را به نقد می‌کشد. در پیدایش نوستالژی اجتماعی در اشعار شاعران معاصر، عواملی چون بی‌عدالتی و فقر، محرومیت‌های مادی و طبیعی، تبعید و کوچ و دست‌جمعی، تقدیر زمانه و روزگار، استبداد و آزادیخواهی، جریان‌های سیاسی، تأثیر به سزایی داشته است. مسائل فوق‌منجر بدان شد تا هویت‌های مختلفی در ادبیات معاصر، جایگاه ویژه‌ای یابد و شاعران برای به تصویر کشاندن ارمان‌هایشان از این هویت‌ها استفاده نمایند که یکی از این هویت‌ها در اشعار شاعران معاصر، «عج» زمان (عج) است تا جایی که به صورت یک نوستالژی آینده‌گرای ایرانی، تمامی ابعاد سیاسی، مذهبی و ادبی مبدل شد که در این تحقیق، رویکرد ادبی - فرهنگی آن در اشعار سلمان هراتی بررسی خواهد شد. روش تحقیق در پژوهش حاضر، روش تاریخی - تحلیلی است تا به بررسی سؤال اصلی تحقیق، «سالم زمان (عج)، نوستالژی آینده‌گرا در چشم‌انداز ایرانیان، بررسی موردی ادبیات معاصر ایران اشعار سلمان هراتی) بپردازد.